

Kraków, 2 października 2020 r.

Do

Jacka Majchrowskiego

Prezydenta Miasta Krakowa

Pl. Wszystkich Świętych 3-4

30-004 Kraków

Dotyczy: nadmiernej swobody w odrzucaniu projektów zgłoszonych w budżecie obywatelskim Miasta Krakowa

INTERPELACJA

Szanowny Panie Prezydencie,

na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) zwracam się do Pana z interpelacją w przedstawionej poniżej sprawie.

Od 2014 r. corocznie odbywa się głosowanie mieszkańców w ramach budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa. Głosowanie dotyczy zgłaszanych przez mieszkańców projektów ogólnomiejskich oraz dzielnicowych i polega na wskazywaniu preferencji co do pierwszeństwa ich realizacji. W tym roku do rozdysponowania przez miasto po przeprowadzeniu ww. postaci konsultacji społecznych są 32 mln złotych. Od 26 września do 5 października 2020 r. trwa głosowanie na zgłoszone przez mieszkańców projekty.

Co oczywiste, nie każdy zgłoszony przez mieszkańców projekt może zostać poddany pod głosowanie. Dlatego w uchwale nr XXXV/903/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu

budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa (Dz. Urz. Woj. Mał. poz. 1560; dalej: Regulamin BO) przewidziano etapy weryfikacji formalnej, dokonywanej przez Zespół ds. budżetu obywatelskiego, oraz weryfikacji merytoryczno-prawnej, przeprowadzanej przez właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa lub miejskie jednostki organizacyjne (§ 15 ust. 2 i 3 Regulaminu BO).

Weryfikacja formalna jest ograniczona do sprawdzenia poprawności takich informacji podanych w zgłoszonych projektach jak m.in. dane osobowe, teleadresowe, opisy projektu i uzasadnienie jego realizacji czy harmonogram działań związanych z jego wykonaniem oraz prawidłowości załączonej do projektu listy poparcia (§ 15 ust. 4 w zw. z § 10 Regulaminu BO).

Z kolei weryfikacja merytoryczno-prawna polega na badaniu zgodności projektu z kryteriami wymienionymi w §§ 1–3 i § 17 ust. 1 Regulaminu BO. Przestanki odrzucenia projektu są w świetle tych przepisów liczne i zróżnicowane. Niektóre z nich można uznać za obiektywne, jak np. zamiar realizacji projektu na gruntach, które nie należą do Miasta ani też nie pozostają we władaniu Miasta. Jednak część przesłanek sprawia wrażenie niedookreślonych, a przez to nieprecyzyjnych. W szczególności dotyczy to przesłanki odrzucania projektów, które „w dniu zgłoszenia stoją w sprzeczności z obowiązującymi w mieście planami, politykami, strategiami, programami i innymi uchwałami Rady i zarządzeniami Prezydenta”. Mamy tu do czynienia z przemieszaniem aktów normatywnych (takim jest np. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) i aktów jedynie politycznych, a przesłanka jest sformułowana do tego stopnia ogólnikowo, że w oparciu o nią można zakwestionować właściwie każdy projekt.

Niezależnie od powyższej niedoskonałości Regulaminu BO trzeba zauważyć, że w obowiązującym stanie prawnym istnieją środki służące jej łagodzeniu. Za taki środek uważam możliwość złożenia protestu przez wnioskodawcę odrzuconego projektu. Możliwość tę ustanawia § 19 ust. 1 Regulaminu BO. Złożenie protestu zobowiązuje Prezydenta Miasta Krakowa do niezwłocznej organizacji spotkania konsultacyjnego z udziałem wnioskodawcy projektu lub osoby pisemnie przez wnioskodawcę upoważnionej oraz właściwych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa lub miejskich jednostek organizacyjnych; istnieje też możliwość wzięcia udziału w spotkaniu konsultacyjnym przez przedstawiciela właściwej miejscowo dzielnicy (§ 19 ust. 3 i 5 Regulaminu BO). Co szczególnie ważne, w spotkaniu uczestniczą także członkowie Rady Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa (dalej: Rada BO), a Prezydent Miasta Krakowa rozpatruje wniesiony protest po zaznajomieniu się z opiniami wyrażonymi na spotkaniu konsultacyjnym i z opinią Rady BO, podejmowaną bezwzględną większością głosów (§ 19 ust. 6–8 Regulaminu BO).

Opinia Rady BO nie jest wprawdzie dla Prezydenta Miasta Krakowa wiążąca, stanowiąc tylko jeden z elementów procesu zmierzającego do uznania protestu za zasadny lub uznania go za niezasadny, co skutkuje pozostawieniem projektu bez dalszego procedowania (§ 19 ust. 10 Regulaminu BO). Jednak uznawanie przez Prezydenta Miasta Krakowa protestu za niezasadny mimo pozytywnej opinii Rady BO powinno stanowić wyjątek. Ze względu na podstawowy cel budżetu obywatelskiego, czyli zwiększanie poziomu zaangażowania mieszkańców w życie wspólnoty lokalnej, jaką jest samorząd, nie należy zbyt łatwo odrzucać projektów zgłaszanych przez nich w ramach omawianej inicjatywy. Pozytywna opinia Rady BO o proteście może wskazywać na możliwość obrony projektu z perspektywy jego zgodności z przesłankami wymienionymi w Regulaminie BO, w szczególności w tych sytuacjach, gdy badane jest spełnianie przesłanek niedookreślonych, jak choćby wspomnianej zgodności z polityką miejską.

Jeżeli mimo pozytywnej opinii Rady BO Prezydent Miasta Krakowa uznaje protest za niezasadny, to należałoby oczekiwać precyzyjnego i obiektywnego wyjaśnienia podstaw merytorycznych takiej jego decyzji. Wymaga tego obowiązek transparentnego działania organów władzy publicznej. Wymaga tego również, choć pośrednio, § 27 ust. 1 pkt 2 Regulaminu BO, nakładający na Prezydenta Miasta Krakowa zadanie koordynacji działań promocyjnych, edukacyjnych i informacyjnych dotyczących budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa, co obejmuje m.in. zachęcanie do składania projektów i wzięcia udziału w głosowaniu. Niewątpliwie nie zachęca ani do składania projektów, ani do uczestnictwa w głosowaniu postępowanie władz miasta, polegające na zbyt łatwym i nieprzejrzystym odrzucaniu projektów zgłaszanych przez mieszkańców do udziału w głosowaniu w ramach budżetu obywatelskiego.

W trakcie aktualnej (VII) edycji budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa liczba projektów odrzuconych na etapie weryfikacji okazuje się bardzo wysoka. Na ogólną liczbę 988 złożonych projektów dalszy bieg pierwotnie nadano 549. W części przypadków przyczyny niezarejestrowania projektu miały charakter w pełni obiektywny. Do 96 projektów nie załączono wymaganych list poparcia, 60 wniosków wycofano, a 20 projektów ze sobą połączono z uwagi na tożsamość ich przedmiotu¹. Niepokoi jednak to, że choć Rada BO pozytywnie zaopiniowała 45 ze 100 protestów złożonych przez wnioskodawców odrzuconych projektów, to Prezydent Miasta Krakowa uznał za zasadne tylko 25 protestów, tym samym jednoosobowo

¹ Zob.

https://www.krakow.pl/aktualnosci/241894,29,komunikat,budzet_obywatelski_sprawdz_wyniki_oceny_wnioskow_.html.

wykluczając pozostałe 20 projektów z udziału w głosowaniu². Bulwersuje też fakt, że odmowom uwzględnienia przez Prezydenta Miasta Krakowa protestów nie towarzyszyła argumentacja, która by ją uzasadniała³.

Trzeba przy tym podkreślić, że problemu nie rozwiązuje zamieszczenie 7 sierpnia 2020 r. na stronie internetowej budżetu obywatelskiego tabeli zawierającej wyniki weryfikacji formalnej i merytoryczno-prawnej wniosków, przedstawiającej powody negatywnej weryfikacji⁴. Tabela ta dotyczy bowiem etapu sprzed rozpatrzenia protestów składanych przez wnioskodawców. Jeżeli zatem wpłynęły protesty, a do części z nich Rada BO ustosunkowała się w swoich opiniach pozytywnie, to podtrzymanie przez Prezydenta Miasta Krakowa negatywnej oceny dopuszczalności projektu, sformułowanej wcześniej przez miejskich urzędników, powinno zostać uzasadnione. Los 25 innych – również wstępnie odrzuconych przez urzędników miejskich – projektów, w przypadku których Prezydent Miasta Krakowa uwzględnił protesty, dowodzi, że argumentacja urzędników nie zawsze jest dla ich przełożonego wystarczająco przekonująca.

Byłoby pożądanym, aby opinia publiczna mogła poznać powody, które skłoniły Prezydenta Miasta Krakowa do ostatecznego odrzucenia części zgłoszonych przez mieszkańców projektów. Tym bardziej, że przykład odrzucenia projektu „Zazieleńmy Plac Wszystkich Świętych” (pozytywnie zaopiniowanego przez Małopolskiego Konserwatora Zabytków, a także przez Radę BO), za czym w ocenie pracowników komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa miało przemawiać w szczególności długotrwałe, przekraczające rok, oczekiwanie na uzgodnienie dokumentacji projektowej z szeregiem organów administracji publicznej, pokazuje niechęć ze strony aparatu biurokratycznego do sprawnego załatwiania spraw w interesie mieszkańców. Z góry założono, że uzgodnień nie uda się przeprowadzić w odpowiednio krótkim czasie, tak aby – niewielki zresztą – projekt został zrealizowany, zgodnie z Regulaminem BO, w cyklu jednorocznym. Od prezydenta miasta mieszkańcy mają prawo oczekiwać, że będzie przeciwstawiał się urzędniczej obstrukcji, zwłaszcza wtedy, gdy uderza ona w wartościowe inicjatywy podejmowane przez mieszkańców.

W związku z powyższym zwracam się do Pana z następującymi pytaniami:

² Dane za: <https://gazetakrakowska.pl/jacek-majchrowski-odrzuca-projekty-do-budzetu-obywatelskiego-aktywisci-budzet-przestal-byc-obywatelski-stal-sie-prezydencki/ar/c15-15178518>.

³ Zob. <https://dziennikpolski24.pl/krakow-znamy-liste-projektow-na-ktore-zaglosuja-mieszkancy-w-budziecie-obywatelskim-sa-kontrowersje/ar/c1-15173200>.

⁴ Zob. https://budzet.krakow.pl/aktualnosci/241886,1909,komunikat,wyniki_weryfikacji_wnioskow_zlozonych_w_ramach_vii_edycji_budzetu_obywatelskiego.html.

1. Jakimi konkretnie kryteriami kierował się Pan jako Prezydent Miasta Krakowa, odmawiając uznania za zasadne tych spośród protestów przeciwko odrzuceniu projektów zgłoszonych do udziału w budżecie obywatelskim Miasta Krakowa w 2020 r., które zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa?
2. Dlaczego nie przedstawił Pan publicznie uzasadnienia decyzji o uznaniu 20 protestów za niezasadne mimo pozytywnych opinii Rady Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa?
3. Czy dostrzega Pan potrzebę wprowadzenia do Regulaminu budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa (zawartego w uchwale nr XXXV/903/20 Rady Miasta Krakowa) zmian polegających na ograniczeniu podstaw do odrzucania projektów wnoszonych przez mieszkańców poprzez ich zawężenie wyłącznie do tych, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa i z limitów finansowych obowiązujących w danej edycji budżetu obywatelskiego?

Z wyrazami szacunku,

Łukasz Gibała